

RYNEK PRACY W POLSCE W 2017 ROKU

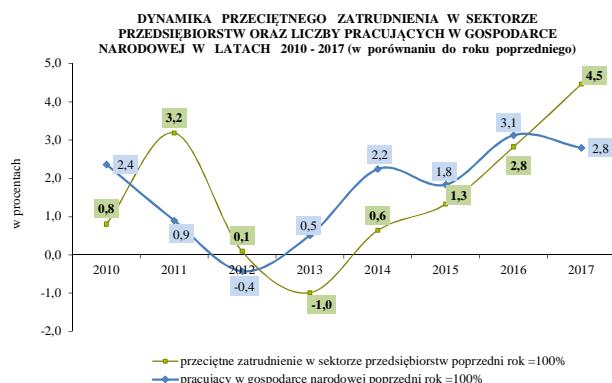
OGÓLNA SYTUACJA W KRAJU¹

Według wstępnego szacunku Głównego Urzędu Statystycznego produkt krajowy brutto w 2017 r. zwiększył się realnie o 4,6% w skali roku, czyli tempo wzrostu istotnie przyspieszyło. Głównym czynnikiem wzrostu był, podobnie jak w poprzednich latach, popyt krajowy, który wzrósł o 4,7% (rok wcześniej wzrost wyniósł 2,2%), przy pozytywnym wpływie popytu inwestycyjnego oraz pozytywnym oddziaływaniu eksportu netto. Spożycie ogółem było wyższe niż przed rokiem o 4,2%, w tym w sektorze gospodarstw domowych wzrosło o 4,8%.

Produkcja sprzedana przemysłu ogółem w 2017 r., według wstępnych szacunków, wzrosła o 6,6%, przy wzroście o 3,6% rok wcześniej. Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego, wzrosła w 2017 r. o 3,2%.

Według wstępnych szacunków GUS liczba pracujących w gospodarce narodowej wzrosła w 2017 roku o 2,8% do 15 720 tys. osób. Wzrost liczebności pracujących zanotowano piąty rok z rzędu, a szacowana liczba pracujących w gospodarce narodowej w 2017 r. była najwyższa od 18 lat i o 427 tys. wyższa niż w 2016 r.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło w 2017 r. 6 017,1 tys. osób, a więc było o 4,5% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 2,8% w 2016 r.). Najbardziej zwiększyło się zatrudnienie w sekcjach: zakwaterowanie i gastronomia (o 9,9%), administrowanie i działalność wspierająca (o 9,2%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 8,4%). Spadek zatrudnienia utrzymał się w górnictwie i wydobywaniu (o 4,5%) oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 1,3%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2017 r. ukształtowało się na poziomie 4 530,47 zł, czyli było 5,9% wyższe niż rok wcześniej. Wzrost wynagrodzenia zanotowano we wszystkich sekcjach PKD. Najbardziej zwiększyło się przeciętne wynagrodzenie w handlu, naprawie pojazdów samochodowych (o 7,9%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 7,8%), obsłudze rynku nieruchomości (o 6,7%) oraz budownictwie (o 6,7%). Siła nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2017 r. była o 3,9% wyższa niż rok wcześniej.

Wynagrodzenie minimalne wynosiło w 2017 r. 2 000 zł wobec 1 850 zł w 2016 r.

W 2017 r. przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 8 935,1 tys. osób i była o 26,2 tys. osób wyższa niż rok wcześniej (wzrost podobnie jak rok wcześniej wyniósł 0,3%). Przeciętna miesięczna nominalna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła w 2017 r. 2 138,01 zł i była o 2,5% wyższa niż rok wcześniej (siła nabywcza tych świadczeń wzrosła o 0,2%). Z kolei przeciętna miesięczna nominalna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych wyniosła 1 200,03 zł i była o 1,5% wyższa niż w 2016 r., a siła nabywcza tych świadczeń spadła o 0,8%.

¹ Informacja o sytuacji społeczno – gospodarczej kraju w 2017 r., GUS, Warszawa, 29 stycznia 2018 r.

ZMIANY DEMOGRAFICZNE I PROGNOZY²

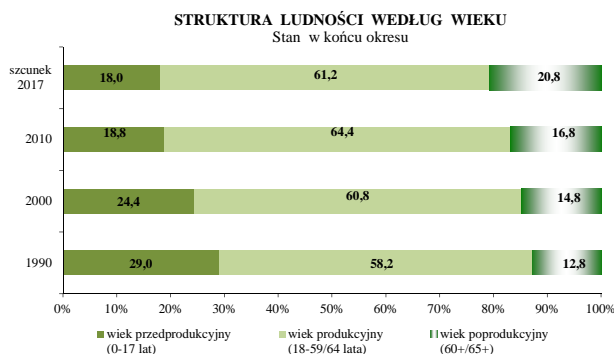
W roku 2017 **odwrócona została niekorzystna tendencja w postaci spadku liczby ludności Polski**. Jak wynika ze wstępnych danych GUS **w końcu 2017 r. liczba ludności wyniosła 38 434 tys. i była o ok. 1 tys. wyższa niż w końcu 2016 r.** Wzrost zanotowano po raz pierwszy od 6 lat. Wprawdzie utrzymał się ujemny przyrost naturalny, ale liczba urodzeń była tylko o ok. 0,5 tys. niższa od liczby zgonów. Szczególnego podkreślenia wymaga, że **w 2017 r. zarejestrowano 403 tys. urodzeń żywych, co oznacza wzrost w skali roku o ok. 20 tys.**

Od 1989 r. utrzymuje się w Polsce okres depresji urodzeniowej - niska liczba urodzeń nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń. W roku 2015 współczynnik dzietności wynosił 1,29, w 2016 r. wzrósł do 1,36 - na 100 kobiet w wieku 15-49 lat przypadało 136 urodzonych dzieci (w miastach 133, na wsi 139). Najkorzystniejszą sytuację demograficzną określa współczynnik kształtujący się na poziomie 2,1-2,15, gdy w danym roku na 100 kobiet w wieku 15-49 lat przypada średnio 210-215 urodzonych dzieci. Wpływ na poziom dzietności ma wiele czynników, wśród nich istotne znaczenie ma sytuacja na rynku pracy i tzw. pewność zatrudnienia. Z drugiej strony ważny jest również wzrost średniego wieku rodzenia pierwszego dziecka (ok. 28 lat), czy też liczba zawieranych małżeństw, bo wciąż, to w związkach małżeńskich rodzi się ok. ¾ dzieci.

Na zachodzące procesy demograficzne, w tym zmiany w strukturze ludności, wpływa również **wzrost średniej długości życia. W 2016 r. przeciętne trwanie życia wyniosło prawie 74 lata dla mężczyzn i prawie 82 lata dla kobiet.** W stosunku do początku lat 90-tych XX wieku wydłużyło się trwanie życia zarówno mężczyzn jak i kobiet, ale mimo to, w Polsce występuje zjawisko wysokiej nadumieralności mężczyzn i to we wszystkich grupach wieku. **Kobiety stanowią ok. 52% ludności Polski, na 100 mężczyzn przypada 107 kobiet.**

W 2016 r. mediana wieku mieszkańców Polski wyniosła ok. 40 lat podczas, gdy w 2000 r. wynosiła 35,4 lat. Wskaźnik ten dla kobiet wynosił prawie 42 lata wobec niemal 39 lat dla mężczyzn.

Powyższe wpływa na niekorzystne zmiany w strukturze wiekowej ludności, tzn. wyraźny spadek odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym (do 18% w 2017 r.), spadek udziału osób w wieku produkcyjnym (61,2%) i wzrost procentowego udziału osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem (20,8%). Tendencje te są wyraźnie widoczne na przedstawionym obok wykresie.

Zgodnie z wynikami, sporządzonej przez Główny Urząd Statystyczny, prognozy ludności Polski na lata 2014-2050³ **liczba ludności Polski będzie się systematycznie zmniejszać - w 2035 r. wyniesie 36,5 mln, a w 2050 r. niespełna 34 mln.** Założono, że do końca horyzontu prognozy **utrzyma się ujemny przyrost naturalny** (różnica między liczbą urodzeń i zgonów). W prognozie przewidziano, że liczba urodzeń będzie systematycznie się zmniejszać osiągając w 2050 r. wielkość o prawie 30% niższą niż w wyjściowym roku prognozy. W okresie objętym prognozą **przeciętne trwanie życia będzie nadal wydłużało się** - mężczyźni będą żyli przeciętnie 82,1 lat, zaś kobiety 87,5 lat, zatem w sposób istotny zmniejszy się różnica w przeciętnym trwaniu życia mężczyzn i kobiet, co oznacza mniejszą nadumieralność mężczyzn. **Coraz bardziej widoczny będzie proces starzenia się.** Zmiany w liczbie ludności przełożą się na wysoki **wzrost współczynnika obciążenia demograficznego⁴, który wzrośnie z 58 osób w 2013 r. do 105 osób w 2050 r.** **Współczynnik potencjalnej opieki nad rodzicami⁵ zwiększy się z 8 osób do 38 osób.**

² Informacja o sytuacji społeczno - gospodarczej kraju w 2017 r., GUS, Warszawa, 29 stycznia 2018 r.

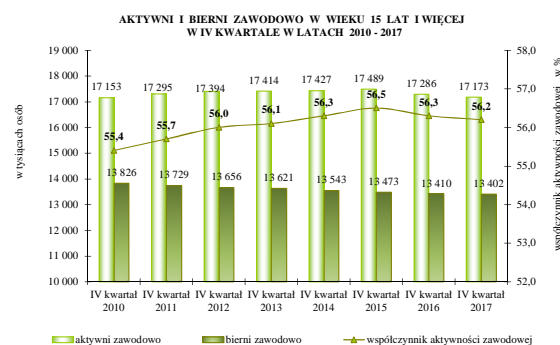
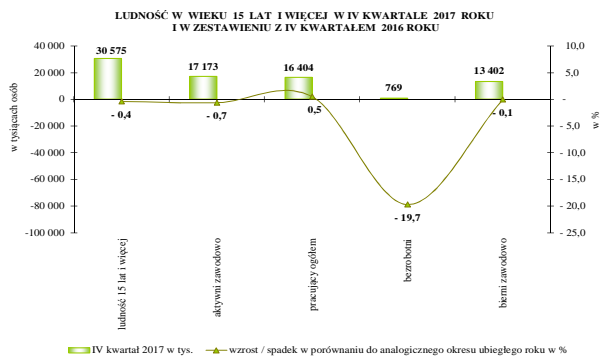
³ Prognoza ludności Polski na lata 2014-2050, GUS, Warszawa 2014

⁴ Całkowity współczynnik obciążenia demograficznego oznacza liczbę dzieci (0-14 lat) i starszych (65 lat i więcej) przypadającą na 100 osób w wieku 15-64 lat.

⁵ Współczynnik opieki nad rodzicami wskazuje liczbę osób w wieku 85 i więcej lat przypadającą na 100 osób w wieku 50 - 64 lata.

AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI POLSKI (BAEL) ⁶

Wyniki BAEL wskazują, że drugi rok z rzędu liczba ludności w wieku 15 lat i więcej zmniejszyła się. W IV kwartale 2017 r. wyniosła 30,6 mln i była o 121 tys. niższa niż rok wcześniej. **Populacja aktywnych zawodowo (pracujących i bezrobotnych) w wieku 15 lat i więcej liczyła 17 173 tys. osób i była o 113 tys. osób niższa niż rok wcześniej (tj. o 0,7%).** Przełożyło się to na spadek współczynnika aktywności zawodowej ludności w wieku 15 lat i więcej, który w ostatnim kwartale 2017 roku zmniejszył się o 0,1 p. p. do 56,2%. Natomiast **współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku produkcyjnym wg Eurostat (15-64 lata) w IV kwartale 2017 r. wyniósł 69,5%**, był o 0,5 p. p. wyższy niż przed rokiem.

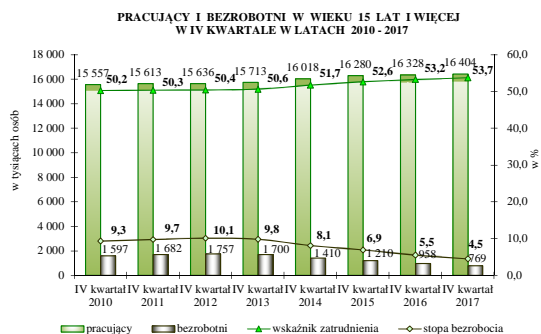

Zanotowany został również **spadek liczby biernych zawodowo o 8 tys. osób (0,1%) do 13 402 tys. osób.** Analizując przyczyny bierności nastąpił zdecydowany wzrost liczby biernych zawodowo z powodu emerytury (wzrost o 4,5% do 6 990 tys. osób), co zapewne wynika z obniżenia wieku emerytalnego od 1 października 2017 r. Emerytura była powodem bierności ponad 52% biernych zawodowo. Zwiększyła się również liczba biernych zawodowo z powodu obowiązków rodzinnych i związanych z prowadzeniem domu (wzrost o 1,0% do 1 849 tys. osób).

Spadła natomiast liczba biernych z powodu nauki i uzupełniania kwalifikacji (o 5,9%) oraz choroby i niepełnosprawności (o 5%), choć są to wciąż istotne powody bierności zawodowej.

Kolejny już rok wzrastała liczba pracujących. Zgodnie z wynikami BAEL **w IV kwartale 2017 r. pracowało 16 404 tys. osób w wieku 15 lat i więcej** i było to o 76 tys. osób więcej niż rok wcześniej (wzrost o 0,5%) i o 124 tys. (0,8%) więcej niż w IV kwartale 2015 r. Z liczby pracujących wg BAEL w IV kwartale 2017 r. **881 tys. osób pracowało w więcej niż jednym miejscu pracy**, a 225 tys. osób poszukiwało innej pracy niż wykonywana, w tym 114 tys. osób chciało zmienić pracę z powodu warunków finansowych, a 10 tys. osób z obawy przed utratą obecnej pracy.

Wzrost liczby pracujących przełożył się również na wzrost wskaźnika zatrudnienia, który w IV kwartale 2017 r. wyniósł 53,7% wobec 53,2% rok wcześniej, co oznacza wzrost o 0,5 punktu procentowego. Zwiększył się zarówno wskaźnik zatrudnienia kobiet, jak i mężczyzn, choć dynamika wzrostu była niższa dla kobiet. **Dla osób w wieku produkcyjnym wg Eurostat (15-64 lata) wskaźnik zatrudnienia wyniósł 66,4% wobec 65,1% w IV kwartale 2016 r.** – wzrost o 1,3 p. p.

Wzrost liczby pracujących w IV kwartale 2017 r. nastąpił, podobnie jak rok wcześniej, dzięki znaczącemu wzrostowi liczby pracowników najemnych (o 107 tys. osób), przy minimalnym wzroście liczby pracodawców i pracujących na własny rachunek (o 1 tys. osób) i spadku liczby pomagających członków rodzin (o 32 tys.). Podkreślenia wymaga, że **wzrost liczby pracowników najemnych w IV kwartale 2017 r. w porównaniu do analogicznego okresu 2016 r. był efektem zwiększania się liczby pracujących na czas nieokreślony (o 241 tys. osób, tj. o 2,5%), przy spadku liczby pracujących na czas określony (o 134 tys. osób, tj. o 3,9%).** W IV kwartale 2017 r. w liczbie pracowników najemnych na podstawie umowy na

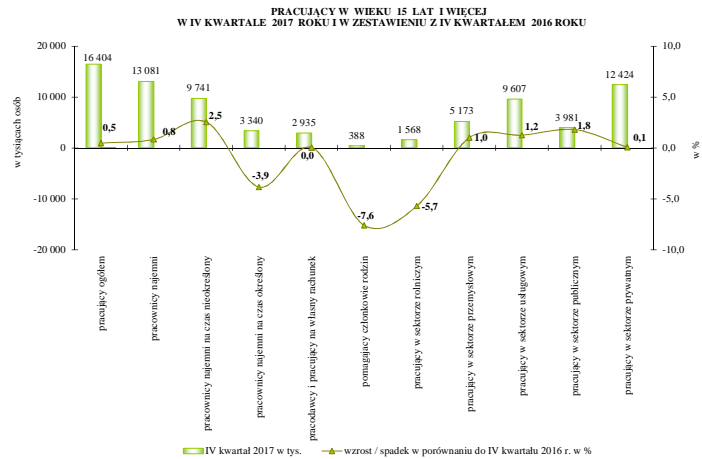
⁶ Kwartalna informacja o rynku pracy, GUS, Warszawa, 23.02.2018 r.

czas określony pracowało 3 340 tys. osób, co oznacza, że **umowy czasowe miało 25,5% pracowników najemnych wobec 26,8% przed rokiem i 27,9% przed dwoma laty**. Tym samym wzrasta odsetek pracowników zatrudnionych na czas nieokreślony.

Biorąc pod uwagę sektory własności odnotowano **wzrost liczby pracujących w sektorze publicznym o 70 tys. osób, przy wzroście w sektorze prywatnym o 8 tys. osób**.

W przypadku sektorów ekonomicznych **wzrost liczby pracujących zanotowano w sektorze przemysłowym (o 52 tys. osób) i usługowym (o 118 tys. osób), przy spadku w sektorze rolniczym (o 95 tys. osób)**.

Warto podkreślić jest fakt, że zanotowany został dalszy spadek odsetka pracujących w sektorze rolniczym z 11,2% w IV kwartale 2015 r. do 9,6% w IV kwartale 2017 r.

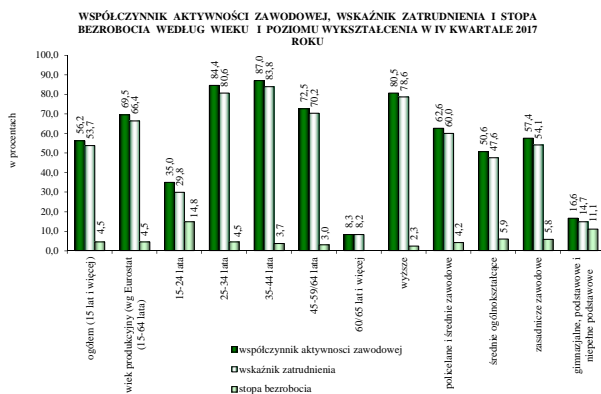
Struktura pracujących w wieku 15 lat i więcej wg BAEL w IV kwartale 2017 r.:

- 13 081 tys. osób pracowało najemnie, tj. 79,7% pracujących;
- 2 935 tys. osób to pracodawcy i pracujący na własny rachunek, tj. 17,9% pracujących;
- 388 tys. osób pracujących to pomagający członkowie rodzin, tj. 2,4% pracujących;
- 1 568 tys. osób pracowało w sektorze rolniczym, tj. 9,6% pracujących;
- 5 173 tys. osób pracowało w sektorze przemysłowym, tj. 31,5% pracujących;
- 9 607 tys. osób pracowało w sektorze usługowym, tj. 58,6% pracujących;
- 3 981 tys. osób pracowało w sektorze publicznym, tj. 24,3% pracujących;
- 12 424 tys. osób pracowało w sektorze prywatnym, tj. 75,7% pracujących.

Przy wzroście liczby pracujących zanotowany został spadek liczby bezrobotnych z 958 tys. osób w IV kwartale 2016 r. do 769 tys. osób w IV kwartale 2017 r. Udział bezrobotnych w liczbie aktywnych zawodowo w wieku 15 lat i więcej (stopa bezrobocia według BAEL) wyniósł 4,5% wobec 5,5% rok wcześniej.

Wskaźniki obrazujące kształtowanie się aktywności zawodowej, zatrudnienia i bezrobocia są silnie skorelowane z wiekiem, ale również z poziomem wykształcenia. Najkorzystniejsze wartości przyjmują dla osób z wykształceniem wyższym i w miarę obniżania poziomu wykształcenia wskaźniki są coraz słabsze, choć w lepszej sytuacji są osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym niż średnim ogólnokształcącym.

Stosunkowo **niska była w IV kwartale 2017 r. aktywność zawodowa młodzieży (35%) oraz starszych (60 lat i więcej kobiety oraz 65 lat i więcej mężczyźni - 8,3%)**. Dla tych kategorii wiekowych również niski był wskaźnik zatrudnienia – odpowiednio 29,8% i 8,2%.

Jednocześnie w Polsce, podobnie jak w wielu innych krajach UE, **najwyższa stopa bezrobocia dotyczy osób młodych – 14,8% wobec 3,0% dla osób w wieku 45 lat i więcej**.

Wciąż **najkorzystniejsze wartości wszystkich ww. wskaźników dotyczą osób najlepiej wykształconych**. Tylko co piąta osoba z wykształceniem wyższym pozostaje bierna zawodowo (19,5%), podczas gdy w przypadku osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i poniżej tylko co szósta jest aktywna zawodowo

(16,6%). Pracuje 78,6% osób aktywnych zawodowo z wykształceniem wyższym i tylko 14,7% z gimnazjalnym, podstawowym i poniżej. Z kolei stopa bezrobocia dla osób z dyplomami wyższych uczelni wyniosła 2,3% w IV kwartale 2017 r. wobec 11,1% dla osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym.

BEZROBOCIE REJESTROWANE ⁷

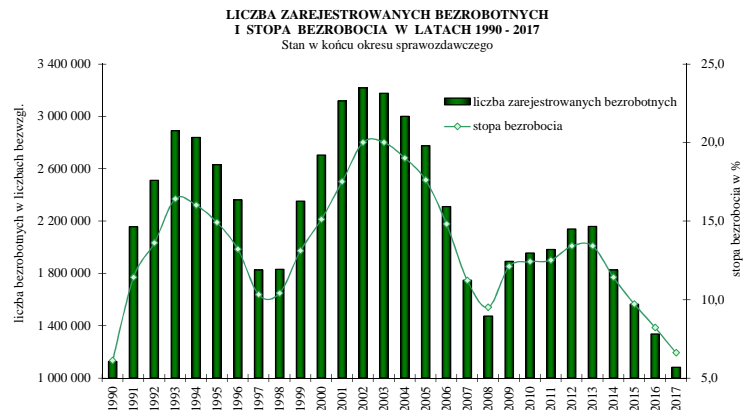
Zarówno poziom, jak i stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce pozostają na wyższym poziomie niż w ujęciu BAEL, co wynika z różnic metodologicznych. **W końcu 2017 r. stopa bezrobocia rejestrowanego osiągnęła rekordowo niski poziom 6,6%.** Tym samym była ona o 1,6 p. p. niższa niż rok wcześniej, a równocześnie wartość tego wskaźnika w końcu roku była najniższa od 1991 r. i ponad 3-krotnie niższa od wartości maksymalnej osiągniętej w końcu lutego 2003 r. (20,7%).

Czwarty rok z rzędu zmniejszała się liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy. W końcu 2017 r. osiągnęła ona poziom niższy niż w końcu 1990 r., tj. wyniosła 1 081,7 tys. osób. W odniesieniu do stanu z końca 2016 r. **spadek bezrobocia w końcu 2017 r. wyniósł 253,4 tys. osób, tj. 19,0%** (w końcu 2016 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 228,2 tys. osób, tj. o 14,6%).

Podobnie jak w poprzednich latach zmniejszyła się zarówno liczba bezrobotnych poprzednio pracujących, jak i dotychczas niepracujących, przy czym w tej drugiej grupie dynamika spadku pozostawała znacząco wyższa. W końcu 2017 r. w porównaniu do stanu z końca 2016 r. liczba bezrobotnych poprzednio pracujących zmniejszyła się o 18,4%, zaś liczba dotychczas niepracujących spadła o 22,3%. Oczywiście jest to wynikiem zdecydowanej poprawy sytuacji osób młodych na rynku pracy, choć przy równoczesnym wzroście udziału osób w starszych grupach wiekowych w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych. To z kolei nie pozostawało bez wpływu na **wzrost udziału osób uprawnionych do zasiłku dla bezrobotnych - z 13,9% w końcu 2015 r. do 14,0% w końcu 2016 r. i 14,8% w końcu 2017 r.** Prawo do zasiłku dla bezrobotnych w końcu 2017 r. posiadało 159,6 tys. osób, tj. o 27,1 tys. osób mniej niż rok wcześniej (spadek o 14,5%).

Zmiany na rynku pracy w 2017 r. były zróżnicowane zarówno na poziomie województw, jak i powiatów. W końcu 2017 r. w porównaniu do końca 2016 r. **poziom bezrobocia zmniejszył się we wszystkich województwach**, a spadek kształtował się w przedziale od 15,0% w lubelskim do 24,2% w wielkopolskim. W przypadku powiatów dynamika zmian poziomu bezrobocia była jeszcze bardziej zróżnicowana, choć warto zaznaczyć, że liczba bezrobotnych w skali roku zmniejszyła się we wszystkich powiatach. Spadek kształtował się od 4,2% w powiecie makowskim w województwie mazowieckim do 44,5% w powiecie wrzesińskim w województwie wielkopolskim.

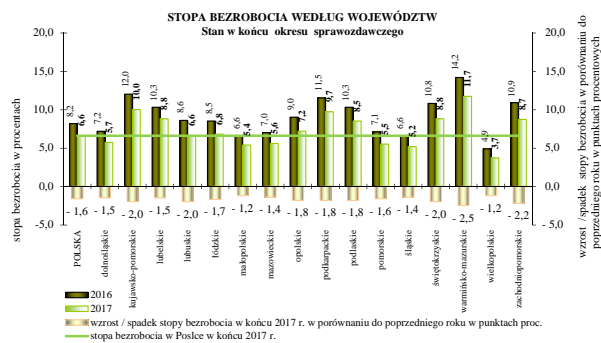
We wszystkich województwach i powiatach zmniejszyła się również stopa bezrobocia rejestrowanego. W przypadku województw spadek wynosił od 1,2 punktu procentowego w małopolskim i wielkopolskim do 2,5 p. p. w województwie warmińsko-mazurskim. **Różnica pomiędzy najniższą i najwyższą stopą bezrobocia w województwach w końcu 2017 r. wynosiła 8,0 punktu procentowego** (wielkopolskie – 3,7%, warmińsko – mazurskie – 11,7%).

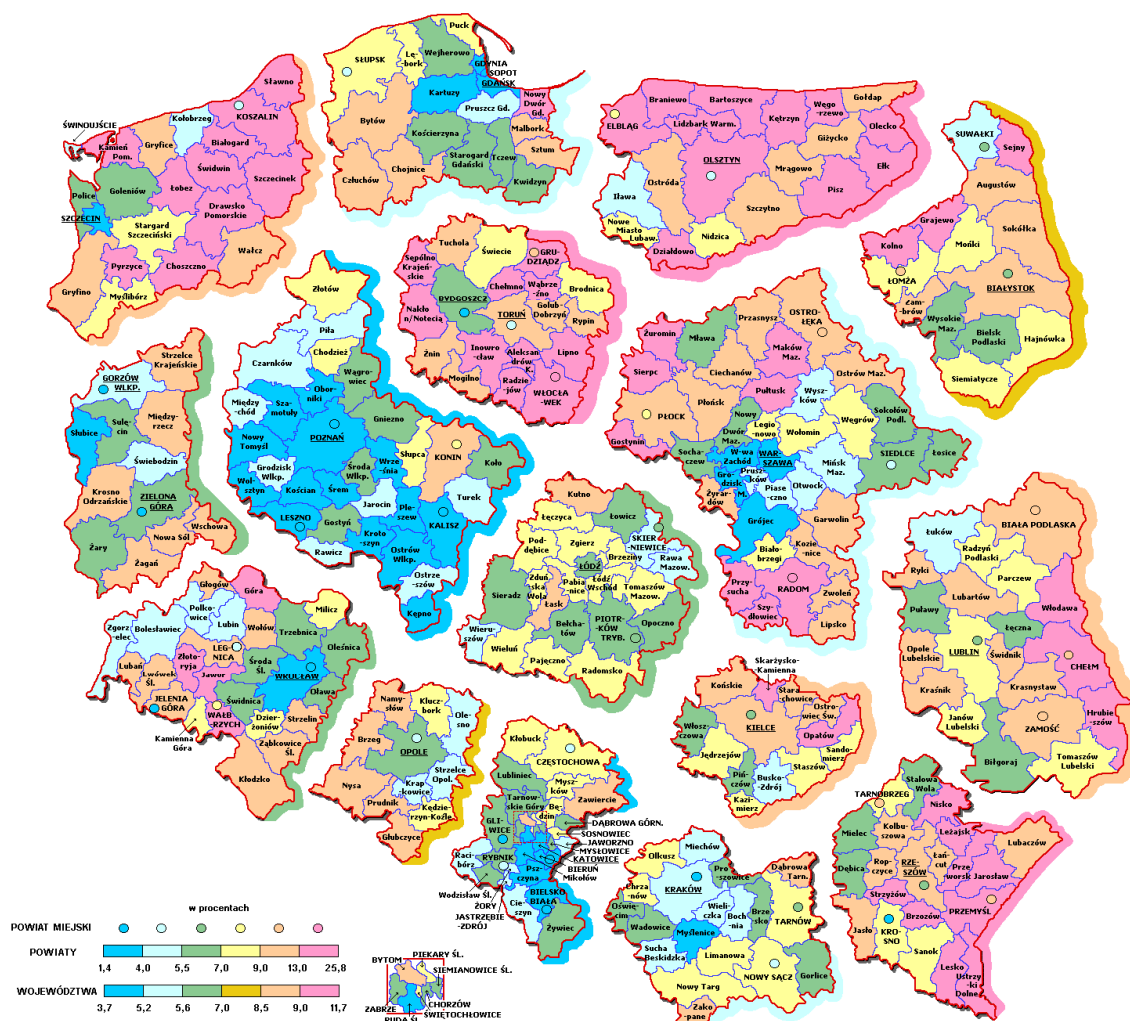
⁷ Dane źródłowe ze sprawozdań miesięcznych MRPiPS-01 o rynku pracy z załącznikami

Terytorialne zróżnicowanie na poziomie województw zmniejszyło się o 1,3 punktu procentowego w porównaniu z końcem 2016 r., kiedy to wynosiło 9,3 punktu proc.

Jeszcze bardziej zmniejszyło się (choć wciąż pozostaje wysokie) zróżnicowanie stopy bezrobocia na poziomie powiatów – z 26,6 pkt. proc. w końcu 2017 r. (po korekcie GUS) do 24,4 pkt. proc. w końcu 2017 r. - spadek wyniósł 2,2 p. p. Różnica pomiędzy skrajnymi powiatami była 18-krotna.

Stopa bezrobocia rejestrowanego według stanu w końcu 2017 r. (w procentach)

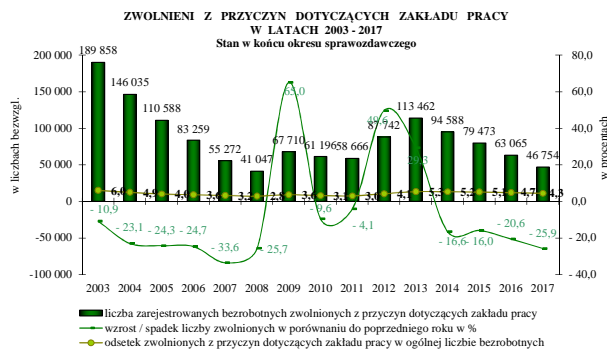
Najniższą stopę bezrobocia w końcu 2017 r. odnotowano w M. Poznań (1,4%), a następnie w 3 powiatach województwa wielkopolskiego: powiecie wolsztyńskim (1,7%), powiecie poznańskim (1,8%) i kępińskim (1,9%) oraz M. Sopot (2,0%) i .M. St. Warszawa (2,0%).

Najwyższy, ponad 25% wskaźnik bezrobocia wystąpił w powiecie szydłowieckim (25,8%), ale wskaźnik powyżej 20% wystąpił jeszcze w 3 powiatach: braniewskim (22,2%), łobeskim (21,3%) oraz bartoszyckim (20,6%).

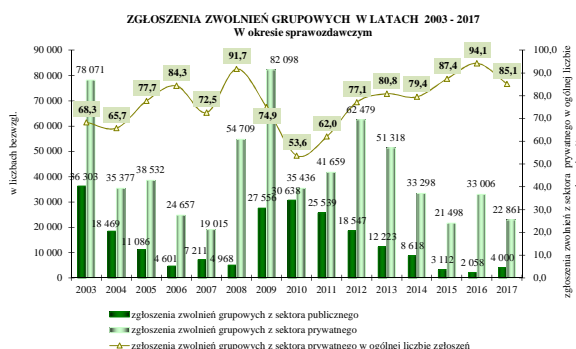
Na przestrzeni roku najwyższy spadek stopy bezrobocia rejestrowanego zanotowano w powiatach o dwucyfrowym wskaźniku bezrobocia, w czołówce znaleźli się w powiat wałbrzyski w województwie dolnośląskim (spadek o 5,3%) oraz goldapski w warmińsko - mazurskim (o 5,1 p. p.).

BEZROBOTNI ZWOLNIENI Z PRZYCZYŃ DOTYCZĄCYCH ZAKŁADU PRACY ORAZ ZGŁOSZENIA ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH I ZWOLNIENIA GRUPOWE

Wraz z poprawą sytuacji na rynku pracy z roku na rok zmniejsza się również liczba bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy i ich udział wśród ogółem zarejestrowanych. **W końcu 2017 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 46,8 tys. takich bezrobotnych**, tj. o 16,3 tys. osób mniej niż przed rokiem. W ciągu roku omawiana subpopulacja zmniejszyła się o 25,9%, przy spadku liczby bezrobotnych ogółem o 19%. Dzięki temu **odsetek zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy w ogólnej liczbie zarejestrowanych zmniejszył się z 4,7% w końcu 2016 r. do 4,3% w końcu 2017 r.**

W roku 2017 zakłady pracy zgłosiły zamiar zwolnienia 26,9 tys. pracowników (rok wcześniej było to 35,1 tys. osób), zatem **spadek wyniósł 23,4%**, tj. 8,2 tys. osób.

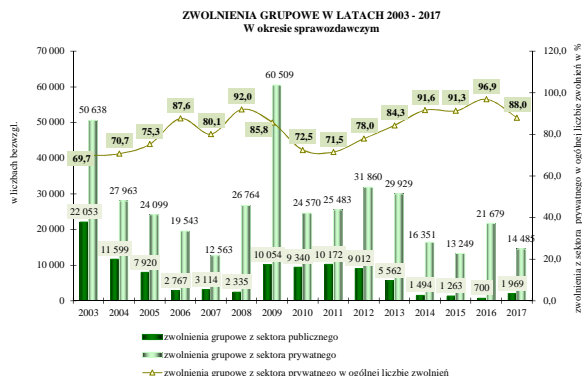
Większość zgłoszeń pochodziła z sektora prywatnego (85,1%). Najwięcej zgłoszeń napłynęło od pracodawców z województwa mazowieckiego (34% wszystkich zapowiedzi zwolnień w minionym roku) oraz wielkopolskiego (11,6%). Z pewnością wynika to z faktu ulokowania w dużych aglomeracjach centrali wielu firm.

Najwięcej zgłoszeń zwolnień grupowych pochodziło z sekcji działalność finansowa i ubezpieczeniowa (21,8% wszystkich zgłoszeń zwolnień grupowych w analizowanym okresie); handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (21,5%); przetwórstwo przemysłowe (20,3%) oraz informacja i komunikacja (15,6%).

Zakłady zgłaszające zamiar dokonania zwolnień określają często bardzo szerokie ramy czasowe planowanych zwolnień, dlatego też część z nich może nie zostać zrealizowana. Ponadto pracodawcy często rezygnują z zamiaru dokonania zwolnienia, bądź liczba zwolnionych osób jest niższa od początkowych zamierzeń.

Zakłady zgłaszające zamiar dokonania zwolnień określają często bardzo szerokie ramy czasowe planowanych zwolnień, dlatego też część z nich może nie zostać zrealizowana. Ponadto pracodawcy często rezygnują z zamiaru dokonania zwolnienia, bądź liczba zwolnionych osób jest niższa od początkowych zamierzeń.

Na podstawie wcześniej dokonanych zgłoszeń **w 2017 r. zwolniono 16,5 tys. osób** (rok wcześniej zwolniono 22,4 tys. pracowników). **Poziom zwolnień był zatem o 26,5% niższy niż rok wcześniej (spadek o 5,9 tys. osób).** **Zwolnienia grupowe w 2017 r. stanowiły 61,3% zgłoszeń zwolnień dokonanych w tym okresie.** Zwolnienia miały miejsce przede wszystkim w sektorze prywatnym (88% wszystkich zwolnień) oraz w województwie mazowieckim (23,5%). **Najwyższe zwolnienia grupowe w 2017 r. zanotowano w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe (31,6% wszystkich zwolnień grupowych w 2017 r.), handel hurtowy i detaliczny (26,3%) oraz działalność finansowa i ubezpieczeniowa (22,2%).**

Według stanu na koniec 2017 r. 163 zakłady pracy zamierzały zwolnić 14,7 tys. osób. Dane dotyczą zgłoszeń aktualnych wg stanu na ostatni dzień roku, tj. pomniejszych o te, z których realizacji pracodawca zrezygnował bądź już je zrealizował.

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie ma bezpośredniego wpływu na sytuację ekonomiczną przedsiębiorstw i wynikający z niej stan zatrudnienia w przedsiębiorstwach, koncentruje się zatem na podejmowaniu działań osłonowych wobec osób zagrożonych zwolnieniem z pracy lub już zwolnionych. **W 2017 r. programami zwolnień monitorowanych w 69 zakładach pracy objęto 8 tys. osób.**

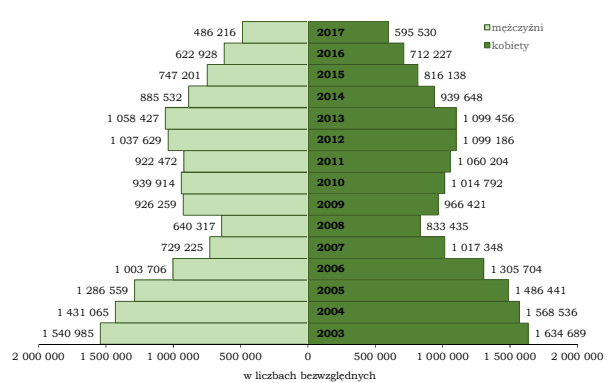
BEZROBOTNE KOBIETY

Płeć oraz związane z nią role społeczne nie pozostają bez wpływu na uczestnictwo w pracy zawodowej. Według wyników ostatecznych NSP 2011⁸ w ogólnej liczbie ludności Polski, kobiety stanowiły 51,6%, tj. **na 100 mężczyzn przypadało 107 kobiet**. Liczebna przewaga mężczyzn występowała wśród ludności do 46 roku życia. W starszych grupach wiekowych zdecydowanie dominowały kobiety.

Analiza zmian bezrobocia rejestrowanego według płci pokazuje, że generalnie w okresach poprawy sytuacji na rynku pracy wyższa dynamika spadku bezrobocia cechuje mężczyzn, ale w okresach pogorszenia sytuacji również bardziej dotkliwie odbija się to na bezrobociu mężczyzn. Ma to swoje odzwierciedlenie w kształtowaniu się odsetka kobiet wśród ogółu zarejestrowanych. **W końcu 2017 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 595,5 tys. bezrobotnych kobiet.** W porównaniu do stanu z końca 2016 r., **populacja bezrobotnych kobiet zmalała o 116,7 tys. osób, tj. o 16,4%, podczas gdy liczba bezrobotnych mężczyzn zmniejszyła się o 21,9%.** Odsetek kobiet wśród bezrobotnych zwiększył się do 55,1% (z 53,3% w końcu 2016 r.), a liczba bezrobotnych kobiet przypadających na 100 bezrobotnych mężczyzn wzrosła do 122 osób (ze 114 rok wcześniej).

Należy dodać, że kobiety mimo niższego wieku i wyższego poziomu wykształcenia dłużej pozostają w ewidencji bezrobotnych (13,7 miesiąca wobec 11,5 miesiąca w przypadku mężczyzn).

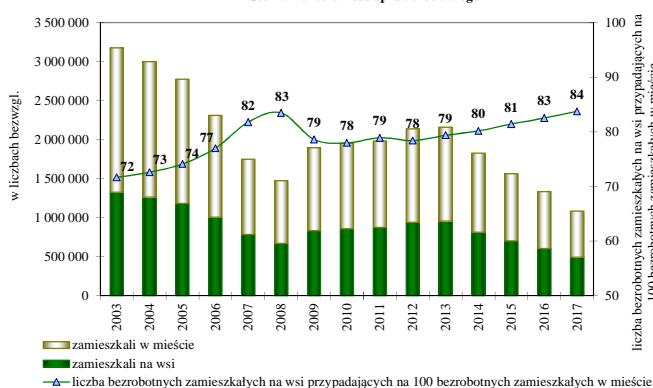
**ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI WEDŁUG PŁCI
W LATACH 2003 - 2017**
Stan w końcu okresu sprawozdawczego

BEZROBOTNI ZAMIESZKALI NA WSI

Na wsi mieszka prawie 40% ludności Polski⁹. W końcu czerwca 2017 r. mieszkańcem wsi był co czwarty mieszkaniec województwa śląskiego oraz co drugi województwa małopolskiego i lubelskiego. Natomiast w podkarpackim mieszkańcy wsi stanowili 58,8% ludności województwa, a w świętokrzyskim 55,3%.

**ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI WEDŁUG MIEJSCA ZAMIESZKANIA
W LATACH 2003 - 2017**
Stan w końcu okresu sprawozdawczego

W końcu 2017 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 493,1 tys. osób zamieszkałych na wsi i 588,7 tys. zamieszkałych w mieście. Na 100 bezrobotnych zamieszkałych w mieście przypadało 84 zamieszkałych na wsi.

W porównaniu do stanu z końca 2016 r., liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi zmniejszyła się o 18,3% wobec spadku liczby bezrobotnych zamieszkałych w mieście o 19,5%. **Odsetek zamieszkałych na wsi wśród ogółem zarejestrowanych wzrósł do 45,6% w końcu 2017 r.**

W końcu 2017 r. rozkład udziału bezrobotnych zamieszkałych na wsi w poszczególnych województwach był zróżnicowany i kształtował się od 22,6% w województwie śląskim do 62,9% w województwie podkarpackim. Poza województwem podkarpackim najwyższe udziały osób zamieszkałych na wsi w ogólnej liczbie bezrobotnych odnotowano w województwach świętokrzyskim, lubelskim, małopolskim i warmińsko-mazurskim.

⁸ Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011 raport z wyników, GUS, Warszawa 2012

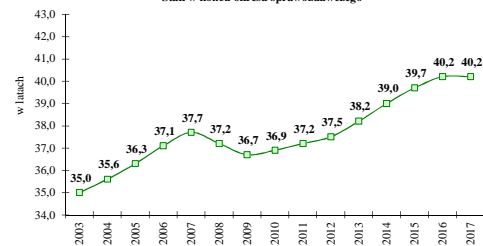
⁹ Ludność stan i struktura w przekroju terytorialnym Stan w dniu 30 VI 2017 r., GUS, Warszawa 2017

STRUKTURA BEZROBOTNYCH WG WIEKU

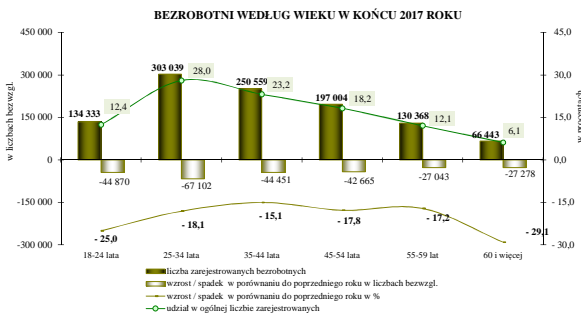
Jednym z najważniejszych czynników wpływających na zmiany w strukturze wiekowej bezrobotnych są zmiany demograficzne, choć nie bez znaczenia było również podwyższenie wieku emerytalnego, które obowiązywało od 2013 r. do końca września 2017 r.

W zasadzie od 2009 r. średni wiek bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy zwiększał się i wzrost ten zahamowany został dopiero w końcu 2017 r., gdy **średni wiek bezrobotnych wyniósł, podobnie jak rok wcześniej, 40,2 roku**. Wpływ na to miało z pewnością obniżenie wieku emerytalnego w ostatnim kwartale 2017 r. Dzięki temu w końcu 2017 r. po raz pierwszy od 9 lat zanotowano spadek liczby bezrobotnych w wieku 60 lat i więcej. Co więcej dynamika spadku liczby bezrobotnych w najstarszej grupie wiekowej była najwyższa w zestawieniu z innymi grupami i wyniosła 29,1%. Spowodowało to **spadek odsetka osób w wieku 60 lat i więcej do 6,1% w końcu 2017 r.**, choć warto dodać, że do końca 2006 r. osoby w wieku 60 lat i więcej stanowiły niecały 1% bezrobotnych i w kolejnych latach ich udział systematycznie rósł do 7,0% w końcu 2016 r.

ŚREDNI WIEK ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH W LATACH 2003 - 2017
 Stan w końcu okresu sprawozdawczego

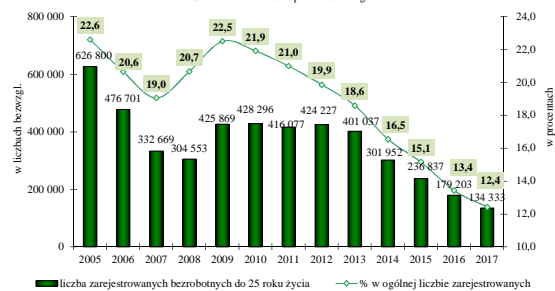
Drugą grupą o najwyższej dynamice spadku, była najmłodsza grupa bezrobotnych do 25 roku życia. W końcu 2017 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 134,3 tys. bezrobotnych w wieku 18-24 lata, tj. o 1/4 mniej niż rok wcześniej.

W końcu 2017 r. **odsetek młodych bezrobotnych zmniejszył się do 12,4% w końcu 2017 r.** i był najniższy od początku badania bezrobocia rejestrowanego oraz 2,5-krotnie niższy niż w latach 1991-2000, gdy młodzi stanowili ponad 30% bezrobotnych. W pozostałych grupach wiekowych dynamika spadku była słabsza, choć przekraczała 15%.

Zatem w ostatnim roku sytuacja osób młodych na rynku pracy wyraźnie się poprawiła. Obecnie co ósmy bezrobotny zalicza się do omawianej grupy, podczas gdy w latach 1991 - 2000 co trzeci bezrobotny był w wieku 18-24 lata. Z pewnością przyczyniła się do tego prowadzona polityka nakierowana na pomoc młodym bezrobotnym, w tym realizacja Gwarancji dla Młodzieży. Podkreślenia wymaga również, że w noweli ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która weszła w życie 27.05.2014 r., **za osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy uznano bezrobotnych do 30 roku życia**, a nie jak miało to miejsce wcześniej tylko do 25 roku życia. Dane na temat tej grupy bezrobotnych gromadzone są od 2015 r. **W końcu 2017 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 282,4 tys. osób do 30 r. ż. (spadek o 81,5 tys. osób, tj. o 22,4%) i stanowili oni 26,1% zarejestrowanych.**

LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH DO 25 ROKU ŻYCIA W LATACH 2005 - 2017
 Stan w końcu okresu sprawozdawczego

Kolejną grupą wiekową w szczególnej sytuacji są osoby powyżej 50 roku życia, które z uwagi na starzenie się populacji bezrobotnych, z roku na rok stanowiły coraz wyższy odsetek wśród bezrobotnych. Tendencja ta została przerwana w 2017 r., choć wpływ na to mogło mieć obniżenie wieku emerytalnego i wyrejestrowanie z ewidencji bezrobotnych wszystkich osób, które ten wiek osiągnęły. **W końcu 2017 r. w ewidencji urzędów pracy było 298,6 tys. osób powyżej 50 roku życia**, a ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych po raz pierwszy od kilku lat spadł do 27,6%.

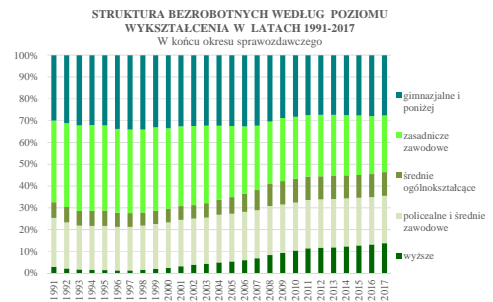
LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA W LATACH 2005 - 2017
 Stan w końcu okresu sprawozdawczego

STRUKTURA BEZROBOTNYCH WG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

Boom edukacyjny z jakim mieliśmy do czynienia w ostatnich latach spowodował, że wyższe wykształcenie zdobywało bardzo wielu młodych ludzi. Przełożyło się to oczywiście na **zwiększenie się odsetka osób legitymujących się dyplomami wyższych uczelni zarówno wśród ludności ogółem, jak i w poszczególnych grupach ze względu na aktywność ekonomiczną**. W III kwartale 2017 r. jak publikuje GUS w Badaniu Aktywności Ekonomicznej Ludności wyższe wykształcenie posiadało prawie 24% ludności w wieku 15 lat i więcej, 33,6% ludności aktywnej zawodowo, ponad 34% pracujących, 18,2% bezrobotnych i 11,2% biernych zawodowo. Niemniej jednak zauważyć należy, że w ciągu ostatnich kilku lat zmniejsza się zarówno liczba studentów, jak i absolwentów wyższych uczelni oraz spada współczynnik skolaryzacji brutto w szkolnictwie wyższym (47,4% w roku akademickim 2016/2017).

Zmiany zachodzące w strukturze ludności wg poziomu wykształcenia przekładają się również na wzrost odsetka osób legitymujących się dyplomami wyższych uczelni wśród zarejestrowanych w urzędach pracy bezrobotnych. Udział takich bezrobotnych wzrasta z roku na rok począwszy od 1997 r. **W latach 1993-1998 udział osób z wyższym wykształceniem nie przekraczał 2% zarejestrowanych bezrobotnych, a w końcu 2017 r. wyniósł 13,8% (149,5 tys. osób)**. Nie zmienia to faktu, że nadal osoby takie stosunkowo najkrócej pozostają bezrobotne - 10,8 miesiąca wobec 13,9 miesiąca w przypadku bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej. Z drugiej strony od kilku już lat najniższa dynamika spadku bezrobocia notowana jest wśród osób z wykształceniem wyższym, co może oznaczać, że na rynku jest dla nich niewystarczająca liczba ofert pracy i choć krócej pozostają oni w rejestrach, to być może dlatego, że obniżają oni swoje wymagania i podejmują zatrudnienie poniżej kwalifikacji.

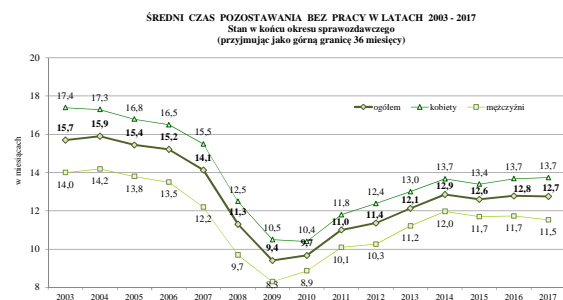

STRUKTURA BEZROBOTNYCH WG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY

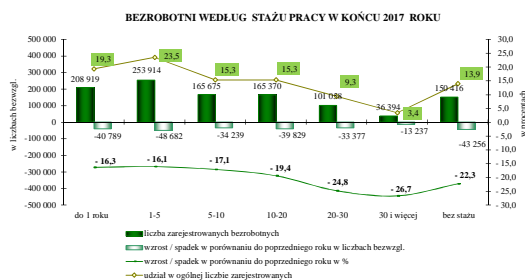
Czas pozostawania bez pracy ma istotny wpływ na sytuację osoby poszukującej zatrudnienia. Długie, ponad 12 miesięczne, pozostawanie bez pracy to problem nie tylko ekonomiczny, ale również sytuacja, która może niekorzystnie odbić się na psychice osoby bezrobotnej. Zatem długotrwale bezrobotni stanowią jedną z tych grup, które z uwagi na wielowymiarowość i specyfikę problemów wymagają kompleksowego wsparcia w procesie przywracania na rynek pracy.

W końcu 2017 r. w ewidencji urzędów pracy zarejestrowanych było **438,4 tys. osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się** (spadek o 104,4 tys. osób, tj. o 19,2% w porównaniu do stanu z końca 2016 r.). Osoby te stanowiły 40,5% ogółu bezrobotnych (wobec 40,7% w końcu 2016 r.). W 2017 r., podobnie jak rok wcześniej, zmniejszyła się liczba bezrobotnych we wszystkich grupach wyszczególnionych ze względu na czas pozostawania bez pracy, przy czym najsilniejszy spadek dotyczył osób pozostających bez pracy od 6 do 12 miesięcy (spadek o 24,7%).

Niestety statystyka rynku pracy nie zawiera informacji na temat tego ile maksymalnie czasu osoba znajduje się w ewidencji bezrobotnych. Dla potrzeb analizy przyjęto, że jest to 36 miesięcy - wówczas **średni czas pozostawania bez pracy w końcu 2017 r. wyniósł 12,7 miesiąca i był o 0,1 miesiąca krótszy niż w końcu 2016 r.** Czas pozostawania w ewidencji bezrobotnych wzrasta wraz z wiekiem – w końcu 2017 r. bezrobotni w wieku 18-24 lata pozostawali bez pracy 7,9 miesiąca, a osoby w wieku 60 lat i więcej 16,7 miesiąca. Wpływ na to ma również poziom wykształcenia.

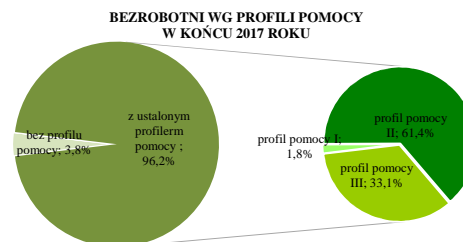
STRUKTURA BEZROBOTNYCH WG STAŻU PRACY

W końcu 2017 r. najliczniejszą grupę wśród zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły osoby posiadające staż pracy od 1 do 5 lat (253,9 tys. osób) i ze stażem do 1 roku (208,9 tys. osób) wobec 36,4 tys. bezrobotnych z ponad 30-letnim stażem pracy. Spadek odnotowano we wszystkich grupach, najwyższą jego dynamikę wśród osób ze stażem 30 lat i więcej (spadek o 26,7%).

PROFILOWANIE BEZROBOTNYCH

Nowela ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która weszła w życie 27.05.2014 r., w art. 33 ust. 2b wprowadziła zapis dotyczący konieczności ustalenia dla bezrobotnego, niezwłocznie po rejestracji, jednego z trzech profili pomocy, oznaczających właściwy ze względu na potrzeby bezrobotnego zakres form pomocy określonych w ustawie. **W końcu 2017 r. w rejestrach znajdowało się 1 040,9 tys. osób z ustalonym profilem pomocy, co stanowiło 96,2% zarejestrowanych bezrobotnych.** Najwięcej bezrobotnych miało ustalony profil II – 664,1 tys. osób, profil III ustalono dla 357,9 tys. osób, a profil I - 19 tys. bezrobotnych.

BEZROBOTNI W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY

W art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wyszczególnione zostały m.in. grupy bezrobotnych uznanych za będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wśród nich w 2017 r. wymienić należy: bezrobotnych do 30 roku życia; bezrobotnych długotrwale; bezrobotnych powyżej 50 roku życia; bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej; bezrobotnych posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia oraz bezrobotnych niepełnosprawnych. Osobom wymienionym powyżej przysługuje pierwszeństwo w skierowaniu do udziału w programach specjalnych.

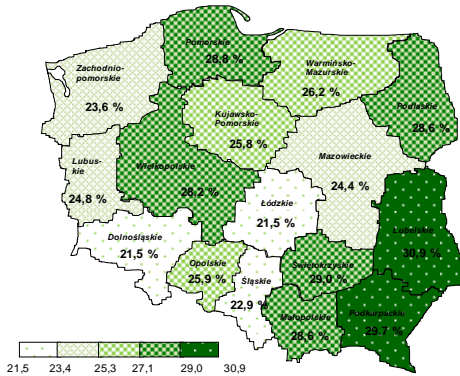
W końcu 2017 r. status osoby bezrobotnej w szczególnej sytuacji na rynku pracy posiadało 924,7 tys. osób, co oznacza, że 86 na 100 bezrobotnych spełniało kryteria by być zaliczonym do tej kategorii. Należy zauważyć, że osoba może spełniać kryteria by jednocześnie być zakwalifikowaną do kilku grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy. W ramach statystyki publicznej dane nt. liczebności grup osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy wprowadzonych nowelą ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która weszła w życie 27.05.2014 r., gromadzone są począwszy od 2015 r.

W końcu 2017 r. w ewidencji bezrobotnych było zarejestrowanych:

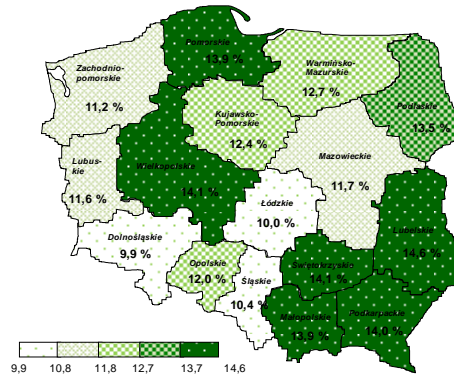
- 282,4 tys. bezrobotnych do 30 r. ż. (26,1% ogółu bezrobotnych), tj. o 81,5 tys. osób, czyli o 22,4% mniej niż rok wcześniej;
- 594,8 tys. bezrobotnych długotrwale (55%), tj. spadek o 152,8 tys. osób, czyli o 20,4%;
- 298,6 tys. bezrobotnych powyżej 50 r. ż. (27,6%), tj. spadek o 78,4 tys. osób, czyli o 20,8%;
- 27,3 tys. bezrobotnych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej (2,5%), tj. spadek o 3,9 tys. osób, czyli o 12,5%;
- 211,5 tys. bezrobotnych posiadających co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia (19,6%), tj. spadek o 17,5 tys. osób, czyli o 7,6%;
- 2,3 tys. bezrobotnych posiadających co najmniej 1 dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia (0,2%), tj. wzrost o 61 osób, czyli o 2,7%;
- 66,8 tys. bezrobotnych niepełnosprawnych (6,2%), tj. o 15,4 tys. osób, czyli o 18,7% mniej niż rok wcześniej.

STRUKTURA BEZROBOTNYCH W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY
W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH WG WOJEWÓDZTW W KOŃCU 2017 R. (w %)

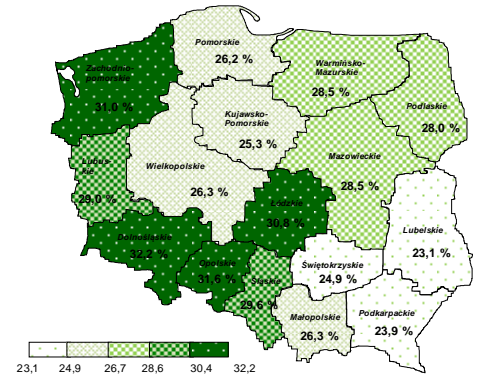
BEZROBOTNI DO 30 R. Ż.

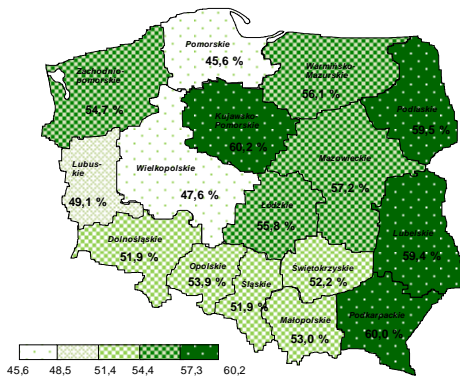
BEZROBOTNI DO 25 R. Ż.

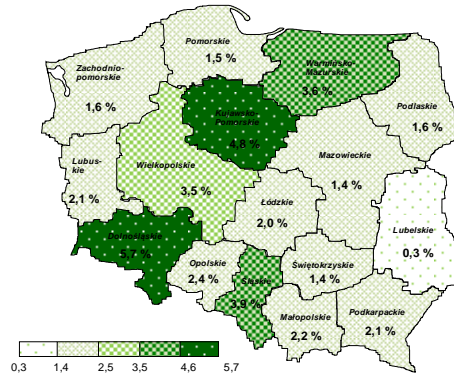
BEZROBOTNI POWYŻEJ 50 R. Ż.

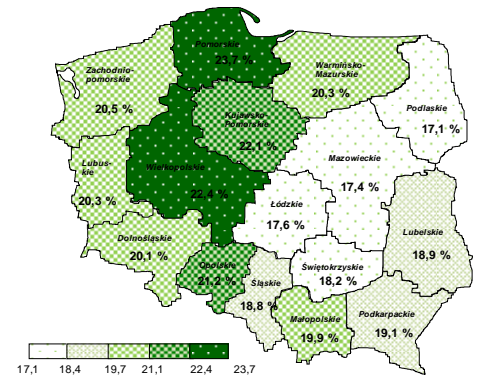
BEZROBOTNI DŁUGOTRWALE

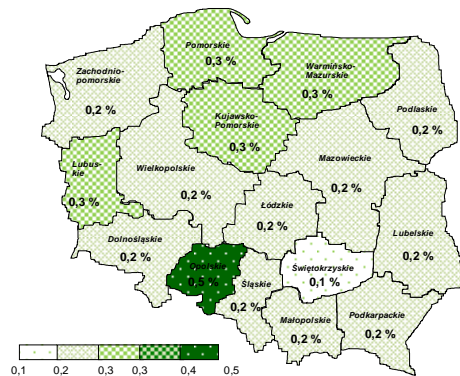
BEZROBOTNI KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ
Z POMOCY SPOŁECZNEJ

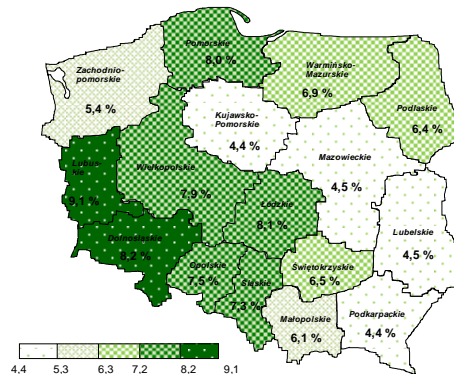
BEZROBOTNI POSIADAJĄCY CO NAJMNIEJ JEDNO
DZIECKO DO 6 ROKU ŻYCIA

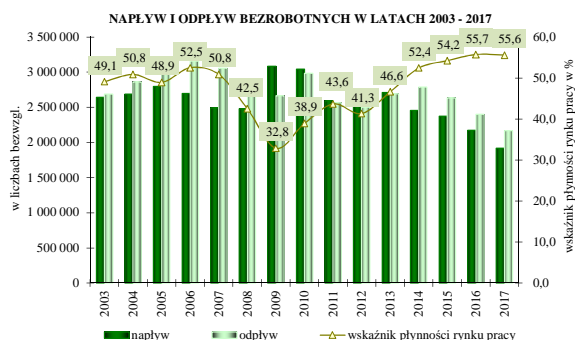
BEZROBOTNI POSIADAJĄCY CO NAJMNIEJ JEDNO
DZIECKO NIEPEŁNOSPRAWNE DO 18 R. Ż.

BEZROBOTNI NIEPEŁNOSPRAWNI

BILANS BEZROBOTNYCH

Wielkość i dynamika zmian w napływie i odpływie z bezrobocia mają zasadniczy wpływ na poziom rejestrowanego bezrobocia notowany w końcu okresu sprawozdawczego. W roku 2017 w urzędach pracy zarejestrowało się 1 914,8 tys. osób, czyli o 255 tys. osób mniej niż rok wcześniej (spadek o 11,8%). Zmniejszył się również odpływ bezrobotnych o 229,7 tys. osób (tj. o 9,6%) do 2 168,3 tys. osób. Niemniej jednak odpływ przewyższał napływ, co spowodowało spadek liczby bezrobotnych w końcu roku.

Wskaźnik płynności rynku pracy, określający stosunek liczby bezrobotnych, którzy podjęli pracę w danym okresie do liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych, wyniósł w 2017 r. 55,6%.

W 2017 r. pracę podjęło 1 063,8 tys. bezrobotnych, tj. o 144,8 tys. osób mniej niż rok wcześniej (spadek o 12,0%). Ta sytuacja, obserwowana już trzeci rok z rzędu, zaskakuje, jeśli zwrócić uwagę na coraz wyższą liczbę ofert pracy, jakie pracodawcy zgłaszają do urzędów pracy i coraz częściej pojawiające się informacje o niedoborach kadrowych. Z drugiej strony zapewne związane jest to z coraz niższą liczbą zarejestrowanych bezrobotnych i pozostawaniem w rejestrach urzędów pracy najtrudniejszych klientów, często długotrwale bezrobotnych, czy bez kwalifikacji zawodowych.

Notowany w 2017 r. spadek liczby bezrobotnych podejmujących pracę, dotyczył zarówno podjęć pracy niesubsydiowanej (o 14,5%), jak i w nieco mniejszym zakresie podjęć pracy subsydiowanej (spadek o 1,8%). W 2017 r. prace niesubsydiowane podjęło 828,2 tys. bezrobotnych, a subsydiowane zatrudnienie rozpoczęło 235,6 tys. osób.

Bilans bezrobotnych w latach 2016 – 2017

Zakres		2016 r.		2017 r.		Wzrost/ spadek w 2017 r. w porównaniu do 2016 r.	
		w liczbach bezwzględnych	w %	w liczbach bezwzględnych	w %	w liczbach bezwzględnych	w %
z tego	Napływ	2 169 812	100,0	1 914 774	100,0	-255 038	-11,8
	po raz pierwszy	378 155	17,4	341 391	17,8	-36 764	-9,7
	po raz kolejny	1 791 657	82,6	1 573 383	82,2	-218 274	-12,2
	Odływ	2 397 996	100,0	2 168 307	100,0	-229 689	-9,6
	podjęcia pracy	1 208 544	50,4	1 063 782	49,1	-144 762	-12,0
z tego	pracy niesubsydiowanej	968 700	40,4	828 224	38,2	-140 476	-14,5
	w tym						
	podjęcie działalności gospodarczej	32 431	1,4	35 624	1,6	3 193	9,8
	podjęcia pracy sezonowej	49 671	2,1	41 454	1,9	-8 217	-16,5
	pracy subsydiowanej	239 844	10,0	235 558	10,9	-4 286	-1,8
	prac interwencyjnych	40 579	1,7	43 059	2,0	2 480	6,1
	robót publicznych	36 707	1,5	36 073	1,7	-634	-1,7
	podjęcia działalności gospodarczej	44 576	1,9	42 429	2,0	-2 147	-4,8
	w tym w ramach bonu na zasiedlenie	196	0,0	341	0,0	145	74,0
	podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	39 553	1,6	36 062	1,7	-3 491	-8,8
	podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	10 124	0,4	13 176	0,6	3 052	30,1
	podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	1 268	0,1	1 302	0,1	34	2,7
	podjęcia pracy w ramach świadczenia aktywizacyjnego	19	0,0	11	0,0	-8	-42,1
	podjęcia pracy w ramach grantu na telepracę	1	0,0	0	0,0	-1	-100,0
	podjęcia pracy w ramach refundacji składek na ubezpieczenia społeczne	384	0,0	96	0,0	-288	-75,0
	podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 roku życia	3 875	0,2	4 056	0,2	181	4,7
	inne	62 758	2,6	59 294	2,7	-3 464	-5,5
	rozpoczęcia szkolenia	53 279	2,2	50 432	2,3	-2 847	-5,3
	w tym w ramach bonu szkoleniowego	4 671	0,2	4 830	0,2	159	3,4
	rozpoczęcia stażu	177 800	7,4	164 381	7,6	-13 419	-7,5
w tym w ramach bonu stażowego	3 452	0,1	1 683	0,1	-1 769	-51,2	
rozpoczęcia przygotowania zawodowego dorosłych	241	0,0	150	0,0	-91	-37,8	
rozpoczęcia pracy społecznie użytecznej	39 627	1,7	34 533	1,6	-5 094	-12,9	
w tym w ramach PAI	4 253	0,2	2 905	0,1	-1 348	-31,7	
skierowania do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych	17 959	0,7	12 082	0,6	-5 877	-32,7	
odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy	92 913	3,9	93 362	4,3	449	0,5	
odmowy ustalenia profilu pomocy	79	0,0	60	0,0	-19	-24,1	
niepotwierdzenia gotowości do pracy	469 450	19,6	402 786	18,6	-66 664	-14,2	
dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	161 308	6,7	149 298	6,9	-12 010	-7,4	
podjęcia nauki	5 956	0,2	4 667	0,2	-1 289	-21,6	
osiągnięcia wieku emerytalnego	15 332	0,6	43 370	2,0	28 038	182,9	
nabycia praw emerytalnych lub rentowych	19 980	0,8	22 492	1,0	2 512	12,6	
nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego	30 960	1,3	22 789	1,1	-8 171	-26,4	
innych	104 568	4,4	104 123	4,8	-445	-0,4	
Bezrobotni według stanu w końcu roku	1 335 155	100,0	1 081 746	100,0	-253 409	-19,0	
w tym zarejestrowani po raz pierwszy	214 133	16,0	169 753	15,7	-44 380	-20,7	

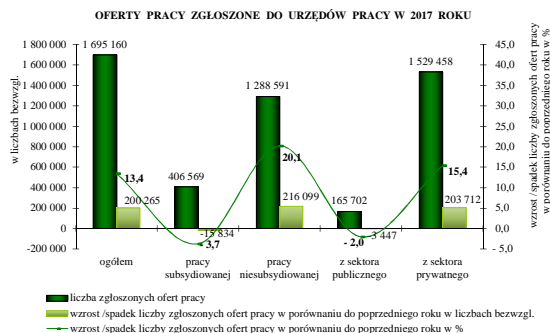
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-01 o rynku pracy

W 2017 r. w aktywnych programach rozpoczęło udział 485,1 tys. osób, wobec 510,8 tys. osób przed rokiem. Liczba zaktywizowanych bezrobotnych zmniejszyła się w porównaniu z 2016 r. o 25,7 tys. osób, tj. o 5,0%. Osoby objęte działaniami aktywizacyjnymi stanowiły 22,4% odpływu bezrobotnych w 2017 r., wobec 21,3% w 2016 r.

Aktywizację w ramach tzw. nowych form wsparcia rozpoczęło w 2017 r. 40,5 tys. osób, tj. o 5,7 tys., czyli 12,4% mniej niż w 2016 r.

OFERTY PRACY

Liczba ofert pracy zgłaszanych do urzędów pracy wzrasta z roku na rok począwszy od roku 2012. W 2017 r. pracodawcy zgłosili rekordowo dużą liczbę miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej – prawie 1,7 mln. Było to o ponad 200 tys. więcej niż w 2016 r. (wzrost o 13,4%). Zwiększyła się wyłącznie liczba ofert pracy niesubsydiowanej (wzrost o 20,1%), przy spadku liczby ofert pracy subsydiowanej o 3,7%. W efekcie tego oferty pracy subsydiowanej stanowiły 24% ofert jakimi dysponowały urzędy pracy, podczas gdy w latach 2009-2010 było to ok. 53%.

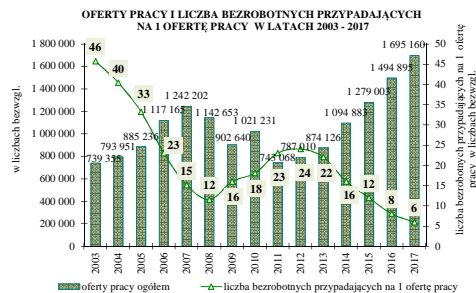
Liczba wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej jakimi dysponowały urzędy pracy w 2017 r. wystarczyłyby dla niemal 90% bezrobotnych, którzy w tym samym okresie napłynęli do urzędów. W przypadku analizy poszczególnych województw sytuacja była zróżnicowana. Oferty zgłoszone w województwie świętokrzyskim wystarczyłyby dla niecałej połowy zarejestrowanych w 2017 r. bezrobotnych w tym województwie. Natomiast w województwie dolnośląskim liczba zgłoszonych ofert stanowiła 121,5% napływu bezrobotnych.

Porównanie liczby bezrobotnych poprzednio pracujących, którzy zarejestrowali się w urzędach pracy z liczbą ofert pracy zgłoszonych w tym samym okresie pokazuje, że **w 2017 r. w 11 na 21 sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) napływ ofert przewyższał napływ bezrobotnych poprzednio pracujących. Najwyższą, prawie 3-krotną, przewagę ofert nad liczbą zarejestrowanych bezrobotnych zanotowano w sekcji działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (123,6 tys. napływu bezrobotnych wobec 351,3 tys. napływu ofert).**

Przewagę liczby zgłoszonych ofert nad liczbą zarejestrowanych w 2017 r. bezrobotnych zanotowano również w sekcjach:

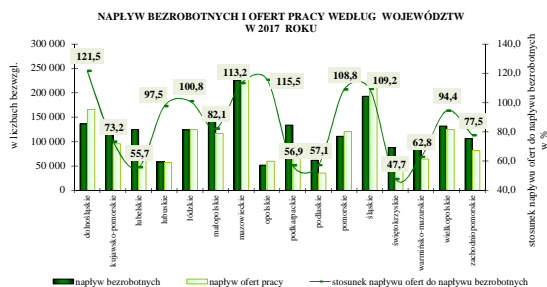
- informacja i komunikacja (13,3 tys. bezrobotnych wobec 23,2 tys. ofert),
- transport i gospodarka magazynowa (49,5 tys. bezrobotnych wobec 76,3 tys. ofert),
- budownictwo (144,5 tys. bezrobotnych wobec 220,2 tys. ofert),
- dział. profesjonalna, naukowa i techn. (44,1 tys. bezrobotnych wobec 63,2 tys. ofert),
- dział. związana z zakwater. i usługami gastronom. (58,6 tys. osób wobec 77,4 tys. ofert),
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna (44,8 tys. bezrobotnych wobec 55,9 tys. ofert),
- administracja publ. i obrona narodowa (77,2 tys. bezrobotnych wobec 93,3 tys. ofert),
- górnictwo i wydobywanie (4,4 tys. bezrobotnych wobec 5,3 tys. ofert),
- dział. zw. z obsługą rynku nieruchomości (12,8 tys. bezrobotnych wobec 15,2 tys. ofert),
- przetwórstwo przemysłowe (266 tys. bezrobotnych wobec 302 tys. ofert),

W pozostałych sekcjach zanotowano przewagę napływu bezrobotnych poprzednio pracujących w danej sekcji nad napływem ofert pracy od pracodawców prowadzących działalność

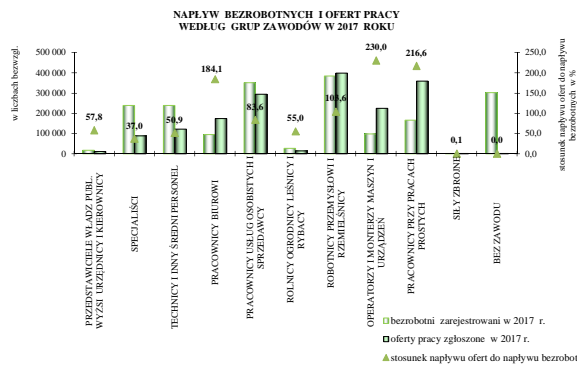
Podobnie jak w poprzednich dwóch latach, również w 2017 r., ogólny wzrost liczby wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, dotyczył wyłącznie sektora prywatnego (wzrost o 15,4%), podczas gdy liczba ofert z sektora publicznego spadła o 2,0%.

Średnia liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy¹⁰ zmniejszyła się z 24 osób w 2012 r. do 8 osób w 2016 r. i 6 w 2017 r.

¹⁰ Liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy w danym roku liczona jest ze wzoru:
$$\frac{(\text{bezrobotni według stanu w końcu poprzedniego roku} + \text{bezrobotni w końcu danego roku})/2}{(\text{oferty pracy zgłoszone w roku}/12 + \text{oferty pracy na koniec poprzedniego roku})}$$

w tych sekcjach. W sekcji gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników liczba ofert pracy była blisko 13 razy niższa od napływu bezrobotnych poprzednio pracujących w tej sekcji.

W przypadku grup zawodów i specjalności najlepiej wyglądała sytuacja w grupach zawodowych operatorów i monterów maszyn i urządzeń, pracowników przy pracach prostych, pracowników biurowych oraz robotników przemysłowych i rzemieślników. Napływ ofert pracy w zawodach zaliczanych do tych grup przewyższał napływ bezrobotnych posiadających zawody z wymienionych grup. We wszystkich pozostałych grupach sytuacja była zdecydowanie mniej korzystna, np.

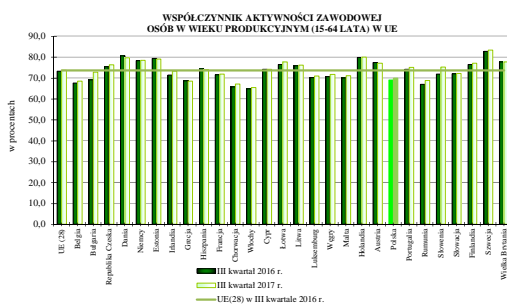
w zawodach zaliczanych do sił zbrojnych zgłoszono 1 ofertę pracy, a napływ bezrobotnych wyniósł 1,5 tys. osób. Najgorzej wyglądała sytuacja osób bez zawodu, w której zarejestrowało się 300,9 tys. bezrobotnych i zgłoszono zaledwie 10 ofert pracy.

RYNEK PRACY W POLSCE NA TLE UNII EUROPEJSKIEJ ¹¹

Sukcesem polskiego rynku pracy jest wyraźna **poprawa sytuacji na tle krajów Unii Europejskiej** przejawiająca się **zmniejszeniem dystansu** jaki dzieli Polskę od średniej w UE w zakresie głównych wskaźników opisujących sytuację na rynku.

Zakres	Współczynnik aktywności zawodowej (15-64 lata) w %			Wskaźnik zatrudnienia (15-64 lata) w %			Stopa bezrobocia (15-64 lata) w %			Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu roku w %
	w roku									
	Polska	UE (28)	różnica w p. p.	Polska	UE (28)	różnica w p. p.	Polska	UE (28)	różnica w p. p.	Polska
2002	64,9	68,6	-3,7	51,7	62,3	-10,6	20,2	9,1	11,1	20,0
2003	64,0	68,9	-4,9	51,4	62,6	-11,2	19,7	9,1	10,6	20,0
2004	63,7	69,2	-5,5	51,4	62,7	-11,3	19,4	9,3	10,1	19,0
2005	64,4	69,7	-5,3	52,8	63,4	-10,6	18,0	9,0	9,0	17,6
2006	63,4	70,1	-6,7	54,5	64,3	-9,8	14,0	8,3	5,7	14,8
2007	63,2	70,3	-7,1	57,0	65,2	-8,2	9,7	7,2	2,5	11,2
2008	63,8	70,7	-6,9	59,2	65,7	-6,5	7,2	7,1	0,1	9,5
2009	64,7	70,8	-6,1	59,3	64,5	-5,2	8,3	9,0	-0,7	12,1
2010	65,3	71,0	-5,7	58,9	64,1	-5,2	9,7	9,7	0,0	12,4
2011	65,7	71,1	-5,4	59,3	64,2	-4,9	9,8	9,7	0,1	12,5
2012	66,5	71,7	-5,2	59,7	64,1	-4,4	10,2	10,6	-0,4	13,4
2013	67,0	72,0	-5,0	60,0	64,1	-4,1	10,5	11,0	-0,5	13,4
2014	67,9	72,3	-4,4	61,7	64,8	-3,1	9,1	10,4	-1,3	11,4
2015	68,1	72,5	-4,4	62,9	65,6	-2,7	7,6	9,6	-2,0	9,7
2016	68,8	72,9	-4,1	64,5	66,6	-2,1	6,2	8,7	-2,5	8,2
III kwartał 2017	69,9	73,6	-3,7	66,5	68,2	-1,7	4,8	7,5	-2,7	6,6*

* W końcu 2017 r.

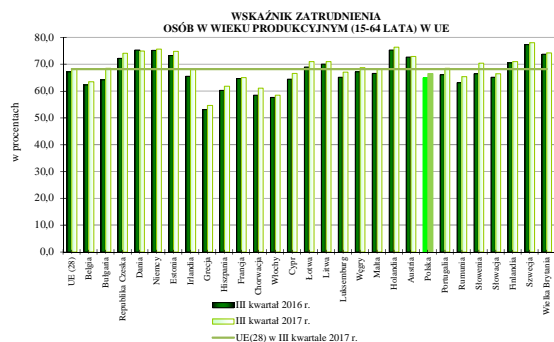
Współczynnik aktywności zawodowej ludności w Polsce pozostaje na zdecydowanie niższym poziomie niż wynosi średnia w UE, ale co ważne od 2008 r. jego wartość z roku na rok jest coraz wyższa. W 2007 r. w grupie ludności w wieku produkcyjnym (wg Eurostat 15-64 lata) wynosił on 63,2%, a w 2016 r. 68,8%, czyli zwiększył się o 5,6 punktu procentowego, przy ponad 2-krotnie słabszym wzroście w UE28. W chwili

¹¹ Dane zaczerpnięte ze strony internetowej: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu> - wg stanu na dzień 22.02.2018 r. Mogą się one różnić od wcześniej publikowanych z uwagi uaktualnienia wprowadzane przez Eurostat. W chwili publikacji nie były dostępne dane dla UE za cały 2017 r., stąd analizie podane zostały dane za III kwartał 2017 r.

przygotowywania niniejszego opracowania brak jest informacji nt. współczynnika aktywności zawodowej w 2017 r. w UE28, natomiast w Polsce wyniósł on 69,6%, czyli w skali roku wzrósł o 0,8 p. p.

W III kw. 2017 r. współczynnik aktywności zawodowej ludności w Polsce był o 3,7 p. p. niższy niż w UE (69,9% wobec 73,6%), podczas, gdy w roku 2007 różnica sięgała ponad 7 punktów procentowych. Niestety zdecydowanie niższa pozostaje w Polsce aktywność zawodowa kobiet (62,7% wobec 68,1% w UE28), czy osób młodych (35,2% wobec 42,9% w UE28). Niższą niż w Polsce wartość współczynnika aktywności zawodowej w III kw. 2017 r. odnotowano w 5 krajach UE, przy czym najniższy wskaźnik zanotowano we Włoszech (65,4%).

Wskaźnik zatrudnienia w Polsce w grupie 15-64 lata systematycznie wzrasta, a co więcej tempo tego wzrostu jest zdecydowanie szybsze niż w UE28, co niweluje różnicę jaką wciąż notujemy w zakresie omawianego wskaźnika. W roku naszego przystąpienia do UE wskaźnik zatrudnienia osób w wieku produkcyjnym był o ponad 11 punktów proc. niższy niż w UE, dziś dystans zmniejszył się ponad 5-krotnie. **Wskaźnik zatrudnienia w Polsce w III kwartale 2017 r. był już tylko o 1,7 punktu proc. niższy niż w UE28.**

Wskaźnik zatrudnienia w Polsce wyniósł 66,5%, tj. był o 1,6 p. p. wyższy niż przed rokiem, podczas gdy w UE28 wzrósł o 1,1 p. p. Podkreślić należy, że niska wartość wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 15-64 lata może mieć związek z inną definicją wieku produkcyjnego obowiązującą w Polsce. Warto dodać, że **wskaźnik zatrudnienia kobiet jest wciąż dużo niższy niż mężczyzn (59,6% wobec 73,5%), a także od średniej unijnej**

odbiegają wskaźnik zatrudnienia młodych (30,0% wobec 35,8% w UE28) oraz osób w wieku 50-64 lata (57,5% wobec 65,3% w UE28).

Niższy niż w Polsce wskaźnik zatrudnienia w III kw. 2017 r. odnotowano w 8 krajach UE, przy czym najniższą wartość tego wskaźnika zanotowano w Grecji (54,6%).

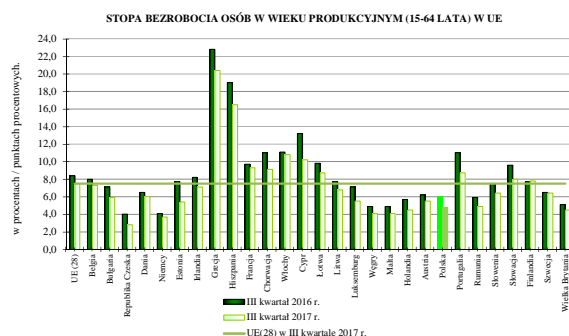
Cel określony w Strategii Europa 2020 to wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata na poziomie 75%. Wartość celu narodowego dla Polski określona została na poziomie 71%. W 2010 r. wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata wyniósł w Polsce 64,3% wobec 68,6% w UE28. W 2016 r. wskaźnik ten wzrósł do 69,3% w Polsce i 71% w UE28. **Zatem nasz dystans w stosunku do UE zmniejszył się z 4,3 p. p. w 2010 r. do 1,7 p. p. 2016 r. W 2017 r. wskaźnik w Polsce wyniósł 70,9%.**

Najbardziej korzystne zmiany dotyczą stopy bezrobocia (wg BAEL), która w 2003 r. wyniosła prawie 20% i wówczas nasz dystans do UE wynosił 10,6 punktu procentowego.

W latach 2004 - 2006 byliśmy krajem o najwyższej stopie bezrobocia w UE. Jeszcze w 2007 r. stopa bezrobocia w Polsce zdecydowanie przekraczała średnią w UE, ale w kolejnych latach wskaźnik w Polsce był niższy lub zbliżony do średniej w UE28.

W III kw. 2017 r. stopa bezrobocia w UE28 dla osób w wieku 15-64 lata wyniosła 7,5% wobec 8,4% w III kw. 2016 r. – spadek o 0,9 p. p. **W Polsce na przestrzeni roku omawiany wskaźnik zmalał o 1,2 p. p. z 6,0% do 4,8%. Równocześnie wskaźnik w Polsce był o 2,7 p. p. niższy niż w UE28.**

Wciąż wysoka pozostaje jednak stopa bezrobocia młodych, choć ona również zmniejsza się. W III kwartale 2017 r. wyniosła ona w Polsce 14,7% i była o 1,9 p. p. niższa niż w UE28 i o 3,3 p. p. niższa niż rok wcześniej. **Polska znalazła się w grupie 7 krajów o najniższej wartości stopy bezrobocia w Unii Europejskiej.** W III kw. 2017 r. najwyższy wskaźnik bezrobocia w UE odnotowano w Grecji (20,4%) i Hiszpanii (16,5%).

Opracowanie:

Wydział Analiz i Statystyki (BCh, mapa powiatami WK)